

Bøger (<https://www.historie-online.dk/boger>)

Temaer (<https://www.historie-online.dk/temaer-9>)

(¹)
HistorieLab (<https://www.historie-online.dk/historielab>)

Arkiv (<https://www.historie-online.dk/arkiv>)

Bliv medlem (<https://www.historie-online.dk/bliv-medlem>)

🏠 (/) > 1800-årene (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1800-arene-37>) > Bøger (<https://www.historie-online.dk/boger>)

> Anmeldelser (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>) > Særk og dullemøse

← Forrige artikel (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1800-arene-37/en-morders-bekendelser>)

Særk og dullemøse

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 364

Del artikel: **f**

(<https://www.facebook.com/sharer/sharer.php>)

u=<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1800-arene-37/saerk-og-dullemosee>

online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1800-arene-37/saerk-og-dullemosee) **t**

([https://twitter.com/home?](https://twitter.com/home?status=-Aktiviteten%20kan%20ses%20p%C3%A5%20https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1800-arene-37/saerk-og-dullemosee)

status=-Aktiviteten kan ses

på <https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1800-arene-37/saerk-og-dullemosee> **in**

([http://www.linkedin.com/shareArticle?](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1800-arene-37/saerk-og-dullemosee&title=)

mini=true&url=<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1800-arene-37/saerk-og-dullemosee>&title=)

Kirsten Lindberg

Særk og dullemøse. Kvindeliv set gennem Madam Larsens beklædning

Tegnestuen Tilia Montana, 2022. 240 sider, rigt ill. 350 kr.

Af Ning de Coninck-Smith

Dansk beklædningshistorie er et felt for specialister, der forstår sig på engelsk broderi, klipfisk, løjter, særke og dullemøser – og det gør arkitekten Kirsten Lindberg. En dullemøse kommer af det franske dormeuse, altså en nathue, en særk en slags underkjole – mens en løjter er en spædbarnskjole, åben i ryggen og lidt kortere end en dåbskjole, hvor svært kan det være. Og Jo, det er svært at holde styr på alle detaljerne i denne bog, som tager sit afsæt i to kvindeliv fra første og anden halvdel af 1800-tallet og det tøj, de sko og det tilbehør, de har – og måske har båret. Men heldigvis har bogen også en nyttig ordforklaringsliste, en god indholdsfortegnelse og liste over den anvendte litteratur.

De to kvinder Karen Kirstine Larsen (1820-1895) og Sidsel Marie Larsen (1863-1942) var svigermoder og svigerdatter, da Marie var gift med Karens søn, Claus. Deres liv udfoldede sig på og i omegnen af Rødmegeård, på Sydøen, nord for Svendborg. På gården var der et fællesmejeri, som Claus og Marie drev, indtil Claus tidlige død – hvorefter Marie, som var uddannet mejerske, tog over, frem til 1902, hvor det hele brændte ned til grunden. Heldigvis overlevede stuehus og udlænger og dermed også dele af tøj, som de to kvinder og deres små børn havde brugt og efterfølgende gemt. Ikke så overraskende er det især undertøj, som er bevaret med lapper hist og pist – fx der, hvor malleskæmmen har slidt mamelücken tynd – og en enkelt manglende knap her og der. Skøjter og bul (overdele) har ikke i samme omfang overlevet tidens tand. Men det har til gengæld mamelækker og chemiser (hånd)syet til brug under graviditeten, sjaler og stoleer og uendelig mange kraver med blonder og kniplinger, der blev brugt til at 'peppe' en lidt kedelig og måske også slidt bluse eller kysse op. Det er sy-håndværk af højeste karat, det er lag på lag for at kunne holde varmen – det er tørklæder og handsker, kysse og hattepynt og hattekamme. Det er stort set alt det, som en ærbar hustru, moder og enke fra en større gård måtte have for at vinde respekt fra sine omgivelser. Der er blevet syet, stoppet, stivet og strøget, alt imens gården skulle passes, dyrene maltes og mejeriet bestyres. Det sidste havde Marie dog folk til, ligesom hendes egne to sønner også gik til håndene, men alligevel. Det er især festtøj eller tilbehør til særlige lejligheder, som dåb, bryllup og død, der er bevaret, herunder sørgewifter, sørgeskjorte og sørgehandsker.

Kirsten Lindberg har indsamlet materialet over lang tid, hun har lyttet til lokale historier, hun har arvet poser med tøj fra arvingerne til Rødmegeård, og hun har et indgående kendskab til syteknik og stoffer og snit. Bogen holder sig ikke snævert til de to kvinders liv, men inddrager beslægtede beklædningsgenstande og tekstiler – fra hår til silke – tasker og sko, sikkerhedsnåle og lynlås. "Vi mig dit klædeskab – og jeg skal fortælle dig, hvem du er" kunne passende stå som motto for denne bog, der giver et fascinerende indblik i de to kvinders liv, hvor særlig bryllupssærken med dens fine blondekant og graviditetens – og ammetøjet rummer stof til mange forestillinger om forventningerne til brudenat, og det nye liv, som ventede – men også om voksende maver, og svulmenne og lækende bryster, der skulle holdes på plads i hverdagens arbejdsomhed. Godt nok var det et nøjsomt samfund, hvor ting og sager kunne løbendes og genbruges, og så alligevel ikke. Man forbløffes til stadighed over mængden af hårdpynt, strømpebånd og kniplinger. Som dog ikke nødvendigvis har været brugt af Karen og Marie, men af mange andre kvinder i midten af 1800-tallet.

Det er en utrolig nyttig bog, et resultat af et prisværdigt arbejde med at bevare og løfte disse materielle skatte og dermed de kvindeliv, som de var skabt til, frem fra historiens glemsel. Bogen havde dog fortjent et andet og større format, så tøjet kunne komme til sin ret. Men som opslagsbog er den et ganske fortrinligt redskab.

Mest læste artikler

Lige nu 1 dag 7 dage 28 dage

Den Gamle Jul og Julemanden (<https://www.historie-online.dk/temaer-9/arstidens-skikke-14-14-14/jul-32-32/julemandens-historie-40-40-40/den-gamle-jul-og-julemanden>)

TV-tips, uge 51, 2022 (<https://www.historie-online.dk/nyheder-og-aktiviteter-2-2/tv-tips/tv-tips-uge-51-2022>)

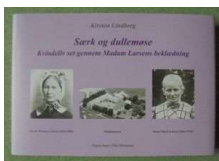
Sankt Nikolaj (<https://www.historie-online.dk/temaer-9/arstidens-skikke-14-14-14/jul-32-32/julemandens-historie-40-40-40/sankt-nikolaj>)

Pynt til toppen af træet (<https://www.historie-online.dk/temaer-9/arstidens-skikke-14-14-14/jul-32-32/julepynt-35-35-35-35/pynt-til-toppen-af-traet>)

Hvem var Lucia? (<https://www.historie-online.dk/temaer-9/arstidens-skikke-14-14-14/lucia-31-31/hvem-var-lucia>)

Julebøger (<https://www.historie-online.dk/temaer-9/arstidens-skikke-14-14-14/jul-32-32/leksikon-41-41-41/juleboeger>)

Jødernes historie (<https://www.historie-online.dk/boger/foedernes-historie>)

— Forrige artikel (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1800-arene-37/en-morders-bekendelser>)

KONTAKT

(<mailto:toppp@pedersholm.dk>)

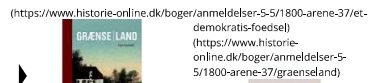
historie-online.dk

SE RELATEREDE ARTIKLER

ET DEMOKRATIS FØDSEL

GRÆNSELAND

DEN GLEMTE INKVISITION

(<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1800-arene-37/den-glemte-inkvisition>)

Slesvigske Vognsamling

Per Oje Schovsbo fortæller om den planlagte lukning af samlingen

(<https://www.historie-online.dk/temaer-9/artikler-51-51/indhold-i-ovrigt-52-52-52-52/slesvigske-vognsamling>)

TV-tips, uge 51, 2022

Bl.a. udsendelse om bombardementet af Den Franske Skole i 1945

(<https://www.historie-online.dk/nyheder-og-aktiviteter-2-2/tv-tips/tv-tips-uge-51-2022>) (<https://www.historie-online.dk/nyheder-og-aktiviteter-2-2/tv-tips/tv-tips-uge-51-2022>)

Museumsnumre 19: Julestads og julepynt

Ole Mortenson fortæller om julenumre

(<https://www.historie-online.dk/temaer-9/artikler-51-51/museumsnumre/museumsnumre-19-julestads-og-julepynt>) (<https://www.historie-online.dk/temaer-9/artikler-51-51/museumsnumre/museumsnumre-19-julestads-og-julepynt>)

Julegaveidé fra Krigsmuseet

Krigshistoriske foredrag og fadøl

(<https://www.historie-online.dk/nyheder-og-aktiviteter-2-2/julegaveid-fra-krigsmuseet>) (<https://www.historie-online.dk/nyheder-og-aktiviteter-2-2/julegaveid-fra-krigsmuseet>)

Juleferie på Historie-online.dk

Juleferie fra 21. december

(<https://www.historie-online.dk/nyheder-og-aktiviteter-2-2/tv-tips/tv-tips-uge-50-2022>) (<https://www.historie-online.dk/nyheder-og-aktiviteter-2-2/tv-tips/tv-tips-uge-50-2022>)

TV-tips, uge 50, 2022

Bl.a. på tur i Orientekspressen

Mosepig i Egedal

Dele af et menneske, der menes at være et moseoffer fra oldtiden, er fundet under en udgravning i Egedal

(<https://www.historie-online.dk/nyheder-og-aktiviteter-2-2/mosepig-i-egedal>) (<https://www.historie-online.dk/nyheder-og-aktiviteter-2-2/mosepig-i-egedal>)